

KAJIAN KES: SEJAUHMANA RANCANGAN REALITI TV MEMPENGARUHI ASPEK NORMA DAN NILAI DALAM KEHIDUPAN PENONTON GOLONGAN MUDA

Ghazali Mohd Ali

Fakulti Pengurusan dan Muamalah
ghazali.ma@kuis.edu.my

ABSTRAK

Kajian ini bertujuan untuk mengenalpasti sejauhmana rancangan realiti tv mempengaruhi aspek norma dan nilai dalam kalangan penonton golongan muda. Tahap pengaruh ini dikenalpasti dengan berpandukan kepada soalan tema yang dikemukakan dalam kajian ini. Kaedah penyelidikan yang digunakan adalah kaedah kualitatif dengan menggunakan instrumen temubual kumpulan fokus. Para informan telah diagihkan kepada empat kumpulan iaitu dua kumpulan lelaki dan dua kumpulan perempuan. Data yang berbentuk transkripsi perbualan telah diinterpretasi berdasarkan soalan tema yang dikemukakan kepada informan. Dapatan kajian menunjukkan terdapat pengaruh yang terbentuk terhadap norma dan nilai kehidupan dalam kalangan penonton terutama golongan muda.

Bidang kajian: Realiti tv, analisis resepsi, media, khalayak televisyen.

1. PENGENALAN

Globalisasi pada masa kini telah menjadi suatu fenomena yang penting kepada masyarakat di dunia. Ia telah membentuk dan menjadikan dunia pada masa kini seolah-olah berada dalam suatu kawasan atau perkampungan yang kecil. Globalisasi bertindak mendekatkan masyarakat dunia melalui pelbagai cara seperti perdagangan yang luas, pergerakan merentas sempadan yang semakin bebas, perkembangan teknologi maklumat dan komunikasi serta rangkaian media global yang semakin merebak.

Lebih dua dekad yang lalu Sahin dan Aksoy (1993) menjelaskan bahawa globalisasi merujuk kepada tren seluruh dunia terhadap peningkatan hubungan manusia, keperluan, tempat tinggal dan kapital. Globalisasi juga dikatakan turut memberikan kesan yang mendalam terhadap kedaulatan sesebuah negara, identiti nasional, identiti kelas dan juga lingkungan sosial.

Proses globalisasi yang berlaku pada masa kini turut mempengaruhi perkembangan dunia media. Dunia media dalam era globalisasi telah menjadikannya sebagai media global. Dalam proses globalisasi, ruang dan masa sudah menjadi hak bersama dalam masyarakat sejagat dan ini menyebabkan maklumat daripada luar boleh masuk tanpa dapat dibataskan kerana ruang dunia sudah menjadi hak bersama (Samsudin 2001).

Media global merujuk kepada perkembangan dunia media dalam era globalisasi. Media global merupakan satu konsep yang menunjukkan tiada keterbatasan dalam pengembangan dan penyaluran media ke seluruh dunia. Media global juga memungkinkan semua khalayak atau masyarakat dunia menerima sumber dan bahan media yang sama.

Perkembangan media global telah banyak mempengaruhi perkembangan media di Malaysia pada masa kini. Ini kerana pada pada masa kini kita sudah boleh menikmati

program daripada media global pada setiap hari melalui perkhidmatan siaran televisyen satelit ASTRO (All Asia TV and Radio) tidak kira samada ianya disiarkan secara langsung ataupun tertunda (Samsudin 2001).

2. REALITI TV: FENOMENA GLOBAL

Pada masa kini, muncul pula satu lagi genre yang telah popular di Amerika Syarikat dan kini semakin popular di Malaysia. Ia mempunyai jumlah peminat yang ramai di Malaysia. Rancangan berkonsepkan realiti tv ini semakin popular dan menyebabkan beberapa stesen televisyen tempatan yang telah mula menerbitkan rancangan realiti tv mereka sendiri disamping menyiarkan rancangan realiti tv terbitan luar negara terutamanya dari Amerika Syarikat. Menurut Khalidah (2005), konsep realiti tv di Malaysia masih lagi baru dan ianya hanya bermula pada tahun 2003 melalui rancangan Akademi Fantasia yang diterbitkan oleh ASTRO (pengasas realiti tv tempatan).

Menurut Ibrahim (2004), rancangan realiti tv di Malaysia merupakan rancangan yang diimport dari Barat dan banyak pihak yang menganggap bahawa rancangan ‘*Survivor*’ merupakan rancangan realiti tv yang pertama di dunia. Namun begitu, menurut beliau rancangan realiti tv telah bermula lebih awal lagi iaitu menerusi rancangan ‘*Candid Camera*’ (1960), ‘*Dating Game*’ (1965) dan ‘*An American Family*’ (1973). Keadaan ini jelas menunjukkan bahawa rancangan berkonsepkan realiti tv telah lama diterbitkan cuma ia mula menjadi popular dan menjadi perhatian masyarakat dunia selepas bermulanya penyiaran rancangan ‘*Survivor*’.

Disebabkan media global dan juga imperialisme media oleh barat telah menyebabkan industri media di Malaysia terikat dengan industri media di Barat terutamanya dari Amerika. Keadaan ini juga telah menyebabkan kita menerima banyak rancangan-rancangan terbitan barat samada secara langsung ataupun tidak yang sebenarnya memberikan fokus untuk kehidupan masyarakat mereka. Keadaan inilah yang menyebabkan kita membawa masuk rancangan-rancangan yang popular bagi memenuhi kehendak penaja rancangan dan pengiklanan kerana pemikiran kita telah disetkan bahawa apa yang popular di Amerika akan menjadi popular di tempat lain terutama di Malaysia. Secara tidak langsung, media dan stesen tv di Malaysia telah mengadaptasi genre realiti tv yang terdiri daripada pelbagai kategori seperti berkonsepkan lasak atau extreme, romantik atau percintaan, bakat dan juga pengembaraan dan perlumbaan.

3. DIMENSI BARU TELEVISYEN DI MALAYSIA

Secara dasarnya rancangan bercorak realiti tv merupakan rancangan televisyen bukan fiksyen iaitu ianya merupakan sebuah rancangan yang melibatkan orang sebenar (orang awam). Realiti tv juga dikatakan dramatik, ianya seolah-olah rancangan soap opera yang akan mengikut orang awam di dalam satu-satu tempoh masa sama ada dalam konteks yang sebenar atau yang diwujudkan. Ianya boleh mengandungi elemen permainan (game show) dan juga mempunyai peserta atau orang yang berbeza-beza untuk setiap episod (seperti *Fear Factor*) tetapi ianya haruslah memberi fokus kepada drama manusia yang terhasil daripada situasi yang dihadapi oleh peserta (Denhart 2005).

Rhett (2004), mendefinisikan rancangan realiti tv sebagai satu bentuk rancangan atau program yang memaparkan orang awam didalam situasi yang luar biasa dan menarik. *Survivor* merupakan contoh program realiti tv yang pertama dan disiarkan pada tahun 2000. Manakala Pioto dan Otter (2005) menyatakan realiti tv merupakan suatu genre yang

mendapati kandungan rancangannya yang paling bernilai ialah pemaparan individu yang rela diletakkan dihadapan kamera dengan meletakkan keadaan bersendirian, maruah dan ketenteraman mereka.

4. SOROTAN KAJIAN LEPAS

Kajian-kajian awal yang dilakukan terhadap rancangan realiti tv antaranya membincangkan persoalan yang ditimbulkan oleh khalayak penonton mengenai kredibiliti rancangan berbentuk realiti. Dalam satu kajian yang dijalankan oleh Dr. Annette Hill (2001) dari University of Westminster, mendapati bahawa kebanyakan penonton rancangan tv realiti lebih berminat untuk mengetahui apakah yang berlaku di belakang tabir rancangan yang mereka tonton bagi mendapatkan kepastian tentang kesahihan rancangan tersebut yang dilakukan tanpa skrip atau watak yang dibentuk bagi menghidupkan rancangan tersebut. Beliau telah menggunakan kaedah temubual dalam menjalankan kajian terhadap rancangan berbentuk realiti. Temubual tersebut telah dijalankan bersama sekumpulan penonton yang menonton rancangan bercorak realiti bagi mendapatkan data berkenaan penerimaan penonton terhadap rancangan berbentuk realiti.

Terdapat juga satu kajian yang mempersoalkan tentang kesesuaian isi kandungan rancangan realiti tv yang disiarkan untuk tontonan awam. Kajian ini telah dijalankan oleh 'Parents Television Council' di Amerika pada tahun 2002. Kajian ini telah meninjau sebanyak 38 siri yang terdiri daripada pelbagai bentuk rancangan realiti tv yang disiarkan di Amerika seperti 'Survivor', 'The Mole', 'The Real World' dan lain-lain lagi. Analisis yang dijalankan memberikan fokus kepada tiga jenis kandungan iaitu berkaitan isu seksual, bahasa kasar (mencarut dan perkataan lucu) dan keganasan. Hasil daripada analisis yang dijalankan mendapati begitu banyak perkataan lucu dan mencarut yang disiarkan di samping pemaparan seksual dan keganasan.

Selain itu, 'Parents Television Council' juga telah menjalankan kajian pada 2004 yang juga bertujuan untuk melihat kesesuaian isi kandungan rancangan realiti tv untuk tontonan umum. Kajian yang dijalankan ini menunjukkan bahawa rancangan realiti tv mempunyai banyak adegan-adegan yang tidak sepatutnya ditunjukkan pada khalayak penonton. Ianya dilihat tidak sesuai untuk tontonan umum apabila ianya melibatkan pemaparan adegan-adegan seks oleh peserta rancangan tersebut seperti rancangan 'The Bachelor' dan 'Average Joe' yang merupakan rancangan mencari pasangan hidup. Kaedah analisis tekstual telah digunakan dalam melihat beberapa rancangan realiti tv seperti 'The Bachelor' dan 'Average Joe' dalam melihat kandungan pemaparan dalam rancangan tersebut.

Manakala Fuziah Kartini telah menjalankan kajian berkaitan rancangan realiti tv yang popular di Malaysia iaitu "Akademi Fantasia: Dimensi baru budaya popular di Malaysia" pada tahun 2004. Kajian yang beliau jalankan ini merupakan suatu kertas kerja yang cuba melihat sorotan awal tentang kepopularan rancangan Akademi Fantasia. Kertas kerja yang beliau lakukan ini menyingkap kekuatan Akademi Fantasia sebagai satu rancangan yang membuka lembaran baru dan membawa senario budaya popular tanahair ke suatu dimensi yang baru. Dimensi ini menurut Fuziah Kartini merupakan faktor utama yang telah menjadikan Akademi Fantasia sebuah program tv yang menarik dan mengundang konstruksi makna yang pelbagai di kalangan pihak media. Melalui kajian yang beliau jalankan ini, beliau telah menggunakan pendekatan deskriptif dalam menerangkan tentang fenomena yang dikaji. Penerangan ini dilakukan berdasarkan kepada pemerhatian, himpunan naratif peribadi, laporan akhbar dan penelitian beberapa laman web. Kajian Fuziah Kartini (2004) ini telah menggunakan pendekatan budaya popular dalam menerangkan faktor-faktor yang menyebabkan rancangan realiti tv Akademi Fantasia menjadi popular di Malaysia. Di

samping itu, beliau turut menyelitkan sedikit pendekatan analisis resepsi dalam melihat bagaimana penerimaan khalayak terhadap rancangan Akademi Fantasia.

Manakala kajian yang dijalankan oleh Andrew (2003), cuba melihat pandangan penonton remaja berkaitan dengan rancangan berbentuk realiti. Beliau telah menggunakan kaedah survey dengan meminta pelajar daripada 50 buah kelas di Universiti California di Santa Barbara. Hasil kajian yang diperolehi dikatakan sangat menarik bagi pengkaji kerana hampir kesemua remaja yang terlibat sebagai sampel dalam survey ini mengetahui apakah bentuk rancangan realiti tv. Beliau merasakan data yang diperolehi dalam kajian ini jelas menunjukkan bagaimana dan sejauhmana pengaruh rancangan seperti ini terhadap kehidupan remaja.

Kennett Internet Organization (2003) telah menjalankan satu kajian untuk melihat sejauhmana penerimaan umum sekiranya kehidupan harian mereka dirakam dan ditayangkan kepada khalayak umum dan sebagai pulangnya mereka berpeluang memenangi sejumlah wang tunai. Kumpulan ini telah menggunakan kaedah soal selidik dalam mengumpulkan maklumat dan data yang mereka perlukan. Hasil kajian mendapati 75 peratus daripada responden yang ditemui tidak mahu kehidupan peribadi mereka dirakamkan dan ditayangkan kepada umum. Antara sebab yang diberikan adalah mereka terlalu sayangkan privasi mereka, merasakan kehidupan pada masa kini sendiri sudah tiada privasi, merasakan kehidupan mereka terlalu sulit untuk ditayangkan kepada orang lain dan ada juga yang merasakan hanya orang yang bodoh sahaja akan menyerahkan kehidupan mereka untuk ditonton oleh orang lain. Manakala 19 peratus daripada responden menyatakan kesanggupan mereka untuk membiarkan kehidupan mereka dirakam dan ditayangkan kepada orang lain atas alasan berpeluang untuk memperolehi wang tunai. Manakala selebihnya masih belum pasti samada sanggup atau tidak dirakam kehidupan mereka. Pengkaji membuat kesimpulan bahawa masih ramai dikalangan masyarakat yang mahu melindungi kehidupan peribadi mereka.

Manakala Cynthia M. Frisby (2004) telah menjalankan kajian yang bertajuk 'Getting Real with Reality tv'. Kajian yang beliau jalankan ini telah menggunakan pendekatan yang digunakan dalam teori penggunaan dan kepuasan terhadap rancangan berbentuk realiti tv. Tujuan kajian ini dijalankan adalah untuk melihat perbandingan sosial yang mungkin disebabkan oleh kandungan rancangan yang tertentu dan juga untuk mengenalpasti sekiranya ada penonton yang menggunakan kandungan rancangan realiti tv sebagai sumber untuk perbandingan sosial. Seramai 110 orang responden telah digunakan dan pengkaji telah menggunakan kaedah soal selidik bagi mendapatkan data yang diperlukan. Daripada 110 responden tersebut, sebanyak 78.2 peratus merupakan penonton yang kerap menonton rancangan berbentuk realiti manakala selebihnya tidak kerap menonton rancangan berbentuk realiti tv. Disamping itu, responden juga ditayangkan rancangan realiti tv dan diminta membayangkan seolah-olah mereka sedang menontonnya di rumah. Sambil menonton responden diminta merekodkan segala pandangan mereka. Hasil kajian mendapati kebanyakan responden menitikberatkan rancangan realiti tv dalam melakukan perbandingan sosial mereka.

Mark Andrejevic (2001) telah menjalankan kajian bertajuk 'Little Brother is watching: An Examination of Surveillance-based Entertainment'. Kajian yang Andrejevic jalankan ini telah menggunakan beberapa jenis kaedah iaitu temubual bersama produser dan mereka yang menjadi peserta dalam rancangan realiti tv 'Road Rules' dan 'Big Brother'. Di samping itu, beliau turut menggunakan soalselidik yang ringkas terhadap lebih 150 orang responden. Beliau turut mengumpulkan maklumat dan data daripada laman web yang menyiarkan isu berkaitan realiti tv. Hasil kajian mendapati rancangan realiti tv ini ada kaitannya dengan rancangan berbentuk fiksyen. Penonton melihat rancangan berbentuk realiti ini popular kerana ianya tidak seperti rancangan berbentuk drama dan sitcom. Penonton juga tidak dapat membezakan samada watak yang terdapat dalam rancangan realiti tv merupakan

watak fiksyen ataupun tidak (yakni benar-benar peserta membawa diri mereka sendiri dalam rancangan tersebut).

5. METODOLOGI KAJIAN

Kajian yang dijalankan ini merupakan satu bentuk kajian kes yang menggunakan pendekatan kualitatif. Kajian kualitatif merupakan kajian yang merujuk kepada makna, konsep, definisi, ciri-ciri, simbol, metafora dan deskripsi (penceritaan) mengenai sesuatu perkara atau fenomena. Pengkaji yang menggunakan pendekatan kualitatif dilihat sebagai berminat untuk melakukan peninjauan atau pemerhatian tentang bagaimana manusia menyesuaikan diri dan persekitaran mereka dan bagaimana manusia memahami persekitaran mereka melalui simbol, ritual, struktur sosial, peranan sosial dan sebagainya (Berg 1989).

Kajian yang dijalankan ini bersifat kualitatif dan pengkaji menggunakan kaedah temubual kumpulan fokus. Pengkaji menggunakan temubual kumpulan fokus ini adalah bertujuan untuk mendapatkan maklumat yang lebih luas dan pelbagai berkenaan beberapa persoalan yang ditimbulkan dalam kajian ini.

5.1 Instrumen Temubual Kumpulan Fokus

Kaedah temubual kumpulan fokus merupakan antara kaedah yang penting dan seringkali digunakan dalam kajian-kajian berbentuk kualitatif. Penggunaan istilah kumpulan fokus menurut Goldman dan McDonald (1987), berasal daripada kaedah temubual responden yang diperkenalkan oleh ahli sosiologi bernama Robert K. Merton.

Menurut Berger (1998), kaedah yang digunakan dalam temubual kumpulan fokus dijalankan secara temubual berkumpulan. Menurut beliau lagi, sesi perbincangan atau temubual kumpulan fokus ini akan dibimbing oleh seorang moderator yang bertindak memimpin perbincangan dalam kumpulan fokus yang dibentuk bagi membincangkan isu yang telah ditetapkan secara bebas. Ianya bertujuan bagi mendapatkan maklumat yang diperlukan untuk sesebuah kajian.

Bagi kajian ini, pengkaji telah memilih seramai 20 orang informan untuk menyertai kumpulan fokus ini. 20 orang informan ini terdiri daripada 10 orang informan lelaki dan 10 orang informan perempuan dan mereka akan dibahagikan kepada empat kumpulan iaitu lima orang untuk setiap kumpulan yang terdiri daripada dua kumpulan informan lelaki dan dua kumpulan informan perempuan. Sesi perbincangan kumpulan fokus ini telah dibahagikan kepada empat kumpulan iaitu dua kumpulan lelaki dan dua kumpulan wanita. Kumpulan-kumpulan ini diberi dengan nama kumpulan satu, kumpulan dua, kumpulan tiga dan kumpulan empat. Setiap kumpulan yang dibentuk ini terdiri daripada lima orang informan.

Dalam semua sesi perbincangan kumpulan fokus yang telah dijalankan, pengkaji telah menggunakan alat perakam untuk mengumpulkan data yakni perbualan dan pendapat yang dilontarkan oleh responden dalam kumpulan fokus yang dijalankan. Ianya bertujuan untuk mengelak sebarang maklumat samada pendapat atau respon daripada informan tidak terlepas. Kesemua data yang diperolehi iaitu pendapat informan akan ditranskripsikan.

5.2 Persampelan

Kajian ini telah dijalankan ke atas pelajar UKM yang berumur di antara 18-25 tahun yang menonton sebarang rancangan berbentuk realiti tv yang disiarkan di stesen RTM, ASTRO, TV3, 8TV dan NTV7. Pengkaji mengandaikan seluruh pelajar UKM yang menonton rancangan berbentuk realiti tv dianggap sebagai populasi kajian. Pengkaji menjangkakan populasi kajian yang akan diperolehi adalah besar, maka pengkaji telah menggunakan satu kaedah bagi mendapatkan sampel atau informan untuk kajian ini.

Bagi mendapatkan informan untuk kajian ini, pengkaji telah menggunakan kaedah sampel bertujuan. Yakni setiap informan yang dipilih mestilah terdiri daripada mereka yang menonton atau mengikuti mana-mana terbitan rancangan realiti tv terbitan luar dan tempatan. Selain itu juga, informan yang dipilih juga terdiri daripada latar belakang yang berbeza iaitu terdiri daripada mereka yang berasal daripada negeri yang berlainan di samping mengambil jurusan pengajian yang berlainan bagi setiap kumpulan fokus yang dijalankan.

Kesemua informan yang dipilih untuk temubual fokus terdiri daripada pelajar-pelajar berbangsa melayu. Rasionalnya pengkaji memilih untuk hanya mengambil pelajar melayu sahaja adalah kerana kebanyakan rancangan realiti tv yang diterbitkan oleh penerbit tempatan hanya menumpukan kepada golongan melayu dan bumiputera sahaja. Disebabkan kajian saya ini memerlukan informan menonton rancangan realiti tv terbitan tempatan dan luar negara, maka pengkaji membuat keputusan hanya untuk menggunakan informan melayu sebagai sampel dalam kajian ini. Keputusan ini juga dibuat setelah pengkaji menjalankan *pilot survey* dan didapati melalui temubual yang dijalankan pelajar cina dan india tidak dapat memberikan respon yang baik tentang rancangan realiti tv terbitan tempatan.

6. PENEMUAN KAJIAN

Analisis ini dilakukan dengan melihat kepada soalan tema yang dikemukakan terhadap kumpulan informan yang ditemubual. Analisis ini bertujuan untuk melihat sejauhmana pengaruh yang terbentuk daripada rancangan realiti tv terhadap penonton golongan muda.

6.1 Rancangan realiti tv mempengaruhi aspek norma dalam kehidupan penonton.

Melalui tema ini, pengkaji ingin melihat respon yang diberikan oleh informan samada kandungan rancangan rancangan bercorak realiti yang mereka tonton mempengaruhi aspek norma dalam kehidupan seharian mereka. Pengkaji telah membahagikan informan kepada dua dalam melihat pendapat yang diberikan oleh informan perempuan dan pendapat yang dikemukakan oleh informan lelaki.

a) Informan lelaki

Yus: *...mempengaruhi masa...mencari dan meluangkan masa untuk menonton rancangan yang diminati seperti Explorace, Apprentice, Fear Factor, Survivor dan Malaysian Idol...*

Rahim: *...terpengaruh dengan rancangan bakat... Akademi Fantasia dan Malaysian Idol...terikut-ikut menyanyi...timbul perasaan nak masuk rancangan tersebut dan jadi popular... Survivor menjadikan saya bersikap lebih berani...*

Rabani: *...tidak terpengaruh... tahu mana boleh diikuti dan tidak baik untuk kita... Apprentice mempengaruhi masa saya kerana suka menonton rancangan ini...*

Halim: *...Apprentice, Survivor dan Amazing Race ada mempengaruhi kehidupan... Amazing Race membuatkan saya membaca buku berkaitan pelancongan dan kebudayaan negara lain... Apprentice membuatkan merancang terlebih dahulu dalam melakukan sesuatu...*

Irman: ...masa menonton tv dipengaruhi rancangan realiti...memastikan masa lapang menonton *Apprentice*, *AF*, *Survivor*, *Queer Eye*, *Amazing Race*, *Explorace*...

Pengkaji mendapati bahawa rancangan realiti tv sedikit sebanyak ada mempengaruhi aspek norma dalam kehidupan informan yang ditemubual. "...mempengaruhi masa...mencari dan meluangkan masa untuk menonton rancangan yang diminati...". Kebanyakan informan lelaki merasakan bahawa rancangan realiti tv yang mereka tonton mempengaruhi dari segi masa mereka menonton rancangan tersebut. Ini bermakna mereka telah mengubah masa penontonan televisyen mereka bagi menyesuaikan dengan masa rancangan realiti tv yang mereka ikuti. Malahan ada juga pendapat yang menyatakan bahawa mereka terpaksa menambah masa menonton tv mereka pada waktu-waktu tertentu terutamanya apabila rancangan realiti tv yang mereka ikuti sedang ditayangkan pada tempoh waktu tersebut.

Selain itu, rancangan bercorak realiti tv ini juga mempengaruhi cara pergaulan dengan rakan-rakan sebaya. "... perbualan dan perbincangan dengan rakan-rakan, tidak akan terlepas bercakap tentang realiti tv yang sering ditonton seperti *AF*, *Apprentice* dan juga *Amazing Race*...". Di dapati ada di kalangan informan yang menyatakan bahawa rancangan realiti tv telah membuatkan beliau sering menjadikan pelbagai topik perbualan bersama rakan-rakannya dengan mengambil rancangan realiti tv yang mereka tonton sebagai topik perbualan. Keadaan ini jelas mempengaruhi norma informan tersebut kerana ianya telah mengubah cara pergaulan informan tersebut dengan rakan-rakannya. Malahan terdapat juga informan yang mula mengubah cara hidup beliau apabila mula membaca buku-buku yang berkaitan dengan pelancongan dan kebudayaan negara lain kerana mahu mendapatkan maklumat tentang sesebuah negara itu. Ianya berpunca daripada minat beliau yang suka menonton *Amazing Race*. "...*Amazing Race* membuatkan saya membaca buku berkaitan pelancongan dan kebudayaan negara lain...".

Rancangan seperti *Survivor* dan *Apprentice* turut mempengaruhi norma dalam kehidupan informan. "...*Survivor* menjadikan saya bersikap lebih berani...". Ada di kalangan informan yang menyatakan bahawa rancangan seperti *Survivor* telah menjadikan mereka seorang yang lebih berani dan rancangan seperti *Apprentice* pula mempengaruhi cara mereka bertindak dan membuat keputusan. Rancangan berbentuk realiti tv jelas telah mempengaruhi perubahan norma dalam kehidupan informan yang ditemubual iaitu dari segi corak pergaulan, corak penontonan televisyen dan juga perubahan sikap.

b) Informan perempuan

Safiah: ...terpengaruh dengan rakan tengok *Akademi Fantasia* disebabkan Mawi...terikut-ikut pergi menonton konsert *Akademi Fantasia* di saluran *ASTRO*...mengubah cara menonton tv... dulu tak tengok *AF* tapi bila ada Mawi mula menontonnya...

Ika: ...kekerapan saya menonton tv dan jenis rancangan yang tengok...pastikan masa lapang menonton rancangan realiti kegemaran...rancangan *Amazing Race* dan *Explorace* membuatkan saya mahu menyertainya...

Shida: ...rancangan berbentuk realiti ni mempengaruhi masa dan jadual saya...kalau rancangan tu start pukul 8.30 saya akan berada lebih awal didepan tv...

Aisyah: ...terpengaruh dari segi jumlah masa menonton tv...suka menonton rancangan bercorak realiti...mempengaruhi masa...

Jika dilihat pada respon di atas yang diberikan oleh informan perempuan, jelas menunjukkan bahawa terdapatnya pengaruh yang terbentuk terhadap aspek norma dalam kehidupan informan perempuan. Perubahan norma yang jelas berlaku di kalangan informan perempuan ialah perubahan corak penontonan televisyen mereka. “...*rancangan berbentuk realiti ni mempengaruhi masa dan jadual saya...*”. Rancangan realiti tv telah mempengaruhi masa mereka menonton televisyen. Kebanyakan informan perempuan mengatakan bahawa mereka akan meluangkan masa untuk menonton rancangan realiti tv yang mereka minati. Rancangan realiti tv turut mempengaruhi jumlah masa yang dihabiskan dihadapan tv. Kebanyakan informan perempuan akan memastikan masa mereka terluang untuk menonton rancangan realiti tv yang mereka minati. Dari segi corak penontonan, selain memastikan masa mereka lapang, ada juga informan yang menyatakan bahawa mereka akan menunggu lebih awal dari masa tayangan rancangan realiti yang diminati di hadapan televisyen. “...*kalau rancangan tu start pukul 8.30 saya akan berada lebih awal didepan tv...*”.

“...*Terpengaruh dengan rakan tengok Akademi Fantasia disebabkan Mawi...*”. Terdapat seorang informan yang dilihat telah menjadi peminat fanatik Mawi iaitu bintang realiti tv *Akademi Fantasia*. Pada awalnya beliau tidak menonton *Akademi Fantasia* tetapi apabila disebabkan fenomena Mawi dikalangan rakan-rakannya menyebabkan beliau menjadi peminat Mawi dan rancangan *Akademi Fantasia*. Malahan beliau turut bersama dengan rakan-rakannya yang lain menonton konsert *Akademi Fantasia* secara langsung. Keadaan ini jelas menunjukkan bahawa informan ini telah dipengaruhi oleh rancangan berbentuk realiti tv dan seterusnya mengubah norma dalam kehidupan beliau.

6.2 Rancangan realiti tv mempengaruhi aspek nilai dalam kehidupan penonton.

Melalui tema ini, pengkaji ingin melihat respon yang diberikan oleh informan samada kandungan rancangan rancangan bercorak realiti yang mereka tonton mempengaruhi aspek nilai dalam kehidupan seharian mereka. Pengkaji telah membahagikan informan kepada dua kumpulan dalam melihat pendapat yang diberikan oleh informan perempuan dan pendapat yang dikemukakan oleh informan lelaki.

a) Informan lelaki

Azrul: ...*rancangan Apprentice...dapat pelajari tip-tip daripada Donald Thrump...nak jadi seperti peserta dalam rancangan tersebut...*

Alimi: ...*pengaruh rancangan Apprentice...timbul keinginan dan juga mahu berusaha untuk mendapatkan duit yang banyak seperti Donald Thrump...*

Hafiz: ...*Mencari Cinta meningkatkan keyakinan dan memberi tips nak tackle perempuan...rancangan Explorace mengajar bersikap suka bertanya bagi mendapatkan maklumat...*

Rizan: ...*Rancangan Malaysian Top Host membuatkan saya mahu menjadi seperti pemenang dalam rancangan tersebut...*

Yus: ...*rancangan Fear Factor menjadikan saya lebih berani dan mahu melakukan perkara yang selama ini sukar untuk dilakukan...*

Malik: ...mahu menjadi seperti peserta dalam rancangan... perhatikan keberanian dalam *Fear Factor* dan juga kebijaksanaan dan kecekalan dalam *Apprentice*... meningkat motivasi dalam diri...

Irman: ...ada rancangan menyedarkan saya apa yang berlaku di dunia luar... *Apprentice* mengajar berurusan dengan orang dan tindakan yang boleh kita ambil dalam melaksanakan tugas dan cara menyelesaikan masalah...

Pengkaji mendapati bahawa rancangan bergenrekan realiti tv ini sememangnya turut mempengaruhi aspek nilai dalam kehidupan seperti yang dinyatakan di atas oleh informan lelaki. "...*Mencari Cinta* meningkatkan keyakinan dan memberi tips nak tackle perempuan...". Ada di kalangan informan yang merasakan rancangan yang ditontonnya mempengaruhi dari segi perubahan dalam diri mereka. Jika dulu tidak berani nak mengurut perempuan, tetapi setelah menonton rancangan bercorak percintaan menyebabkan ada informan yang telah berani untuk mengurut perempuan kerana telah mendapat tip dan panduan yang diambil daripada rancangan bercorak percintaan seperti *Mencari Cinta*.

Rancangan realiti tv juga dilihat telah mengubah corak pemikiran dan juga memberikan sedikit sebanyak perubahan ke dalam diri informan yang ditemubual. "...mahu menjadi seperti peserta dalam rancangan... perhatikan keberanian dalam *Fear Factor* dan juga kebijaksanaan dan kecekalan dalam *Apprentice*...". Di dapati rancangan realiti tv telah memberikan inspirasi dan memotivasikan segelintir informan lelaki. Hasil daripada penontoran rancangan realiti tertentu menyebabkan ada di antara informan yang mahu diri mereka berubah kepada penampilan dan juga kredibiliti seperti peserta di dalam rancangan tersebut. Keadaan ini dilihat sebagai suatu perubahan nilai yang positif kerana ianya membuatkan informan mahu memperbaiki kekurangan yang dilihat ada pada diri mereka. Di samping itu juga, mereka dapat mengambil pelbagai tip dan juga ilmu pengetahuan yang ada disampaikan samada secara langsung ataupun tidak langsung di dalam rancangan realiti tv yang mereka ikuti. "...*Fear Factor* telah menjadikan saya lebih berani dalam menghadapi kehidupan ini...". Ada juga di kalangan informan yang menyatakan bahawa rancangan realiti yang ditonton seperti *Fear Factor* telah merangsang mereka untuk menjadi individu yang lebih berani dalam menghadapi arus kehidupan ini yang penuh dengan pelbagai dugaan dan cabaran.

Keadaan ini jelas menunjukkan perubahan nilai dalam kehidupan audien. Ianya bukan hanya telah mengubah cara seseorang itu berfikir tetapi juga telah mempengaruhi diri mereka untuk berubah kepada sesuatu yang dilihat lebih positif dari keadaan mereka sebelum ini.

b) Informan perempuan

Jun: ...memang ada mempengaruhi terutamanya rancangan *Apprentice*... timbul rasa lebih kreatif dan inovatif... timbul perasaan untuk menjadi seperti peserta dalam *Apprentice*...

Shira: ...*Survivor* dapat memberi tips dan belajar daripada pengalaman yang dilalui oleh peserta dalam mengharungi kehidupan di tempat yang terpencil dan jauh daripada kehidupan manusia...

Ira: ...*Explorace* membuatkan seperti hendak masuk dan menjadi peserta...telah merangsang lagi kemahuan untuk melalui perkara-perkara yang mencabar...

Nana: ...terpengaruh dengan *Explorace*...menaikkan semangat dan keyakinan diri untuk melakukan perkara yang sukar...

Farah: ...terpengaruh rancangan *Apprentice*...cuba untuk mengubah kehidupan...nak jadi macam *Donald Thrump*...

Pengkaji mendapati bahawa wujudnya pengaruh ke atas aspek nilai dalam kehidupan audien atau informan perempuan yang ditemubual. Dari segi nilai, pengkaji mendapati kebanyakan informan perempuan dipengaruhi oleh rancangan bergenrekan realiti tv dengan cuba untuk mengubah keadaan kehidupan mereka kini. "...terpengaruh rancangan *Apprentice*...cuba untuk mengubah kehidupan...". Rancangan realiti tv dilihat telah merangsang kebanyakan informan yang ditemubual untuk berubah. Ada yang terangsang untuk mengubah kehidupannya kini agar menjadi lebih baik dan kalau boleh mereka mahu kehidupan mereka sama seperti Donald Trump yang merupakan ikon usahawan dalam bidang hartanah yang terkenal menerusi rancangan mencari perantis beliau iaitu *The Apprentice*. Keadaan ini telah menunjukkan satu perubahan nilai yang positif.

Selain itu, rancangan realiti tv juga telah mengubah corak pemikiran sesetengah informan. "...memang ada mempengaruhi terutamanya rancangan *Apprentice*... timbul rasa lebih kreatif dan inovatif...". Pada mereka, rancangan realiti tv telah membuatkan mereka menjadi individu yang lebih kreatif dan inovatif dalam melaksanakan tugas mereka terutama melalui rancangan seperti *Apprentice* yang banyak memberikan panduan dan ilham kepada mereka untuk diselarikan dengan tugas mereka sebagai pelajar. Di samping itu juga, rancangan realiti tv seperti *Explorace* telah memberikan semangat dan juga keyakinan dalam diri mereka untuk melakukan sesuatu tugas dan perkara yang sukar pada mereka. "...timbul perasaan untuk menjadi seperti peserta dalam *Apprentice*...". Didapati juga ada informan yang dari segi nilainya dilihat cuba untuk menjadi seperti peserta dalam rancangan realiti yang mereka minati. Keadaan ini semua merupakan perubahan nilai yang positif yang dilihat dapat merangsang kepada cara hidup yang lebih baik dan sesuai dengan kehidupan sebagai pelajar.

8. RUMUSAN DAN PERBINCANGAN

Dari aspek norma, pengkaji mendapati boleh dikatakan hampir tiada perbezaan yang ketara di antara pendapat yang diberikan oleh informan lelaki dan juga informan perempuan. Kedua-dua kumpulan informan dilihat banyak dipengaruhi dari segi corak penontonan televisyen disebabkan mengikuti rancangan realiti tv yang diminati. Kebanyakan informan juga dilihat memberi pendapat yang jelas menunjukkan realiti tv mempengaruhi aspek norma dalam kehidupan mereka.

Begitu juga dengan aspek nilai dalam kehidupan memperlihatkan adanya pengaruh daripada rancangan realiti tv yang ditonton oleh para informan terhadap kehidupan mereka. Keadaan ini dapat dilihat menerusi rancangan seperti *Apprentice*, *Survivor*, *Amazing Race* dan lain-lain lagi. Rancangan seperti ini dilihat mempengaruhi kehidupan harian pelajar perempuan dan lelaki dari segi meningkatkan motivasi, keyakinan diri dan juga ada dikalangan pelajar perempuan dan lelaki yang mahu menjadi seperti peserta dalam rancangan yang mereka minati. Malahan ada yang merasakan rancangan bercorak realiti yang mereka tonton telah mengubah mentaliti dan cara pemikiran mereka.

9. PENUTUP

Secara keseluruhannya, pengkaji mendapati berlakunya pengaruh terhadap norma dan nilai dalam kehidupan seharian khalayak penonton yang menonton rancangan realiti tv. Pengaruh ini dilihat lebih banyak yang positif berbanding negatif. Keadaan ini dilihat dari segi kecenderungan audien untuk menonton sesebuah rancangan realiti tv dan kesan penontonan rancangan tersebut terhadap kehidupan seharian mereka.

RUJUKAN

- Alasuutari, P. (1995). *Researching Culture. Qualitative methods and Cultural Studies*. London: Sage Publications.
- Fuziah Kartini, H.B. (2004). *Akademi Fantasia: Dimensi Baru Budaya Popular di Malaysia*. Penyertaan dalam Komunikasi- Hak, Bentuk dan Dasar. Bangi: Pusat Pengajian Media dan Komunikasi, UKM.
- Hill, A. (2001). *Viewers question reality TV*.
http://news.bbc.co.uk/1/hi/entertainment/tv_and_radio/2219834.stm
- Morley, D. (1980). *The 'Nationwide' Audience: Structure and Decoding*. London: BFI.
- Tengku Khalidah, T.B. (2005). Ke mana haluan realiti televisyen tempatan?
<http://utusan.com.my/utusan/content>.
- Patsuris, P. (2004). *The Reality Show, Already Past Its Prime*.
http://www.forbes.com/columnists/2004/06/30/cx_pp_0630reality.html
- Pieto, R., Otter, K. (2005). *The Osbournes: Genre, Reality TV, and the Domestication of Rock 'n Roll*.
- Sahin, H., Aksoy, A. (1993). *Global Media and cultural Identity in Turkey*. Journal of Communication. Vol 43(2).
- Samsudin, A.R. (2001). *Media dan Identiti Budaya. Cabaran Media terhadap Masyarakat Malaysia di Alaf ke-21*. Kumpulan Esei Isu-isu Komunikasi. Bangi: Pusat Pengajian Media dan Komunikasi.
- _____. (2004). *Akademi Fantasia 2 : Antara Hiburan dan Realiti Tv*.
<http://www.20six.co.uk/weblogEntry/ci0x1plbvvd5>
- _____. (2002). *Harsh Reality: Unscripted TV Reality Shows Offensive to Families*.
<http://www.parentstv.org/PTC/publications/reports/realitytv/main.asp>
- _____. (2004). *TV Reality Harsher than Fiction*.
www.cnn.com/2004/SHOWBIZ/tv